

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

ПОРЯДОК ПРО КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність: 053 Психологія
освітня програма: Клінічна психологія
освітній ступінь: перший (бакалаврський) рівень
кваліфікація освіти (денна) Бакалавр психології
кваліфікація освіти (заочна) – Бакалавр психології

Порядок ухвалено на засіданні
Вченої ради факультету
Протокол № 1 від «30» 01 2025 р.

Ужгород – 2025

1. Організаційно-методичні вказівки

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Клінічна психологія» спеціальності 053 Психологія проводиться у формі комплексного іспиту зі спеціальності та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра. Атестація здійснюється в усній формі відкрито та публічно. За умови успішного проходження атестації університет видає документ встановленого зразка про присудження ступеня Бакалавр із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр з психології в галузі 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія.

Комплексний кваліфікаційний екзамен (далі – екзамен) є комплексною перевіркою рівня знань і умінь здобувачів вищої освіти, що відповідають вимогам стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми «Клінічна психологія». Екзамен проводиться у відповідності до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію УжНУ» за № 519/01-17 від 04.03.2015р. та інших актів законодавства, що регламентують діяльність у сфері освіти України.

Відповідальним за організацію екзамену є деканат факультету, кафедра наук про здоров'я, а за безпосереднє проведення екзамену і визначення індивідуальних оцінок – державна екзаменаційна комісія. Екзаменаційна комісія складається із голови та не менше 3-х членів комісії. Склад комісії затверджується наказом ректора «Про затвердження голів та членів ЕК з випуску студентів».

Кафедра наук про здоров'я бере участь в удосконаленні планових та облікових документів, підготовці посібників, методичних рекомендацій, проведенні інструктивних занять, обговоренні психологічної готовності здобувачів освіти до розв'язання складних практичних завдань у сфері психічного здоров'я з різними категоріями населення (в т.ч. з особами, які отримали психологічні травми внаслідок війни), прийнятті рішень з удосконалення системи контролю та оцінювання, підготовці пропозицій до Вченої ради факультету.

Складання питань до проведення державного екзамену та формування екзаменаційних білетів забезпечують викладачі кафедри наук про здоров'я. Питання, які скеровуються на визначення рівня набуття студентами компетенцій за освітньо-професійною програмою розглядаються на засіданні кафедри та затверджуються Вченою радою факультету. Екзаменаційні білети складаються із 4-х питань (теоретико-методологічного та практико-орієнтованого змісту).

До екзамену допускаються тільки ті здобувачі освіти, у яких немає заборгованостей, які виконали навчальний план в повному обсязі.

Студенти зобов'язані: своєчасно з'явитися на екзамен; під час підготовки до відповіді користуватися виключно чернеткою, виданою секретарем комісії з печаткою факультету; надати максимально повну відповідь на всі питання білету та додаткові питання членів комісії; дотримуватися встановлених правил проведення екзамену та вимог у відповідності до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію УжНУ» за № 519/01-17 від 04.03.2015 р. За порушення встановлених правил проведення екзамену голова державної комісії за згодою членів комісії може не допустити студента до участі в екзамені.

Усі зміни і доповнення до цього положення проводяться за рішенням Вченої ради факультету та державної екзаменаційної комісії не пізніше як за місяць до проведення екзамену з обов'язковим інформуванням студентів.

2.2. Методика проведення контролю

Опитування випускників проводиться на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії. У випадку спірної оцінки голова комісії приймає рішення шляхом проведення відкритого голосування серед членів комісії.

Під час екзамену перевіряється теоретична підготовленість з навчальних дисциплін:
для денної форми

1. Загальна психологія
2. Вступ до спеціальності
3. Історія психології
4. Практикум із загальної психології
5. Психодіагностика
6. Вступ в клінічну психологію
7. Психологія розвитку та вікова психологія
8. Психологія особистості (теорія особистості в клінічній практиці)
9. Психологія неврозів та неврозоподібних станів
10. Основи психотерапії
11. Методи психологічної діагностики і корекції при психосоматичних і соматичних розладах.

Оцінювання проводиться за результатами усної відповіді на білети, питання яких відповідають змісту навчальних програм даних курсів та включають важливі елементи знань з інших навчальних курсів навчального плану та схвалені вченою радою факультету.

Структура білетів містить чотири питання, з яких з яких три питання для оцінювання теоретичних знань та одне завдання для оцінювання практичних навичок. Оцінювання проводиться за 100-бальною та національною 4-х бальною шкалами, а також за шкалою ECTS у відповідності до загальнонаціональної та Болонської систем оцінювання успішності (Табл. 1).

Таблиця 1

Загальна шкала оцінювання

4-х бальна шкала оцінювання	Методика визначення оцінки	100-бальна оцінка	Оцінка за шкалою ECTS
Відмінно	За сумою балів, отриманих за відповіді на чотири питання за таблицею 2.	90-100	A
Добре		82-89	B
Задовільно		74-81	C
		64-73	D
Незадовільно		60-63	E
		35-59	FX
		0-34	F

Оцінювання відповідей на окреме питання білету та допоміжні запитання проводиться відповідно за 25-бальною шкалою. Методика визначення оцінки міститься в таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання відповідей на окреме питання

Методика визначення оцінки	100-бальна оцінка
Відповідь по суті, правильна і повна	23 - 25
Відповідь по суті, правильна, але не достатньо повна	20 - 22

Відповідь по суті, загалом правильна, не достатньо повна	18 - 19
Відповідь по суті, з незначними помилками, не повна	16 - 17
Відповідь загалом по суті, з помилками, не повна	12 - 15
Відповідь наближена до правильної, зі значними помилками	9 - 11
Відповідь не по суті і не правильна	0 - 8

Оцінювання виконаного практичного завдання проводиться за 25-бальною шкалою. Методика визначення оцінки міститься в таблиці 3.

Таблиця 3

Шкала оцінювання практичного завдання

Методика визначення оцінки	100-бальна оцінка
Практичне завдання виконане правильно і в повному обсязі	23 - 25
Практичне завдання виконане правильно але в недостатньо повному обсязі	20 - 22
Практичне завдання виконане загалом правильно і в недостатньо повному обсязі	18 - 19
Практичне завдання виконане з незначними помилками	16 - 17
Практичне завдання виконане з помилками	12 - 15
Практичне завдання виконане з значними помилками	9 - 11
Практичне завдання не виконане	0 - 8

За результатами оцінювання студентів голова комісії визначає кінцеву оцінку згідно з оцінками кожного з членів державної комісії та вносить оцінки у відомість оцінювання успішності (табл. 4).

Таблиця 4

Відомість оцінювання успішності (варіант чернетки)

№	Прізвище, ім'я	Рейтингові оцінки членів комісії					Кінцева 100-бальна оцінка	Традиційна оцінка	Оцінка за шкалою ECTS
		1	2	3	4	5			

Результати екзамену оголошуються студентам головою державної екзаменаційної комісії після узгодження з членами комісії по закінченню екзамену. Схвалені державною екзаменаційною комісією оцінки оскарженню не підлягають.

Перелік питань, що виносяться на комплексний кваліфікаційний екзамен з дисциплін професійної підготовки для здобувачів ОС «бакалавр» за напрямом підготовки 053 Психологія (денна форма навчання)

Загальна психологія

1. Особливості психології як науки та її місце у системі наук. Відмінності наукової та життєвої психології.
2. Методологічні принципи психології. Вимоги до проведення різних етапів психологічного дослідження. Поняття про метод, методику, техніку та процедуру психологічного дослідження.
3. Психіка та мозок: принципи та загальні механізми зв'язку. Взаємовідношення психічних явищ з роботою мозку. Анатомо-фізіологічне представництво в мозку психічних процесів та станів людини.
4. Визначення діяльності. Співвідношення понять "діяльність", "поведінка" та "активність". Види людської діяльності.
5. Функції спілкування. Спілкування як самостійний вид діяльності і його вплив на психічний розвиток.
6. Загальна характеристика пізнавальних процесів. Характеристика пізнавальних процесів як індивідуальна якість. Фактори розвитку пізнавальних процесів.
7. Воля та її основні ознаки. Значення волі в житті людини, в організації та регуляції її діяльності та спілкування.
8. Поняття про емоції. Основні функції емоцій. Класифікація та види емоцій і почуттів.
9. Поняття про темперамент. Види темпераменту. Темперамент та основні властивості нервової системи людини.
10. Поняття про характер. Місце характеру в загальній структурі особистості.
11. Поняття про здібності. Класифікація здібностей людини. Здібності у структурі особистості.
12. Я-концепція: визначення і функції. Компоненти і складові Я-концепції. Самосвідомість, її функції: компоненти самосвідомості та їх розвиток в онтогенезі. Самооцінка.

Вступ до спеціальності

13. Психолог як суб'єкт професійної діяльності. Загальна характеристика етичних принципів та вимог до діяльності психолога. Основні професійні якості та компетентності психолога.
14. Особливості планування роботи психолога. Документація практичного психолога.
15. Характеристика напрямків діяльності психолога: психодіагностичний, корекційний, консультативний, профорієнтаційний просвітницький: загальна характеристика, вимоги, особливості.

16. Проблема професійних деструкцій в розвитку психолога. Професійне вигорання у роботі психолога. Моделі професійного вигорання.
17. Професійне становлення психолога. Супервізія та інтервізія як ефективні інструменти підтримки спеціалістів психологічної служби.
18. Психологічна корекція як сфера діяльності психолога. Загальне поняття про психокорекцію. Специфічні риси психокорекційного процесу.

Історія психології

19. Історія психології як галузь психологічної науки. Основні етапи розвитку психології як науки.
20. Розвиток психологічної думки в контексті філософії Давнього світу та Античності.
21. Філософсько-психологічні ідеї Сократа, Платона й Аристотеля
22. Означте особливості психологічного вчення в Середньовіччі та Відродженні.
23. Означте особливості розвитку філософсько-психологічної думки в епоху Просвітництва.
24. Означте передумови формування психології у самостійну науку.
25. Схарактеризуйте особливості розвитку психоаналітичного напрямку і постфройдистської традиції в історії психології.
26. Особливості виникнення і розвитку біхевіоризму. Назвіть причини виникнення необіхевіоризму.
27. Основні теорії гуманістичної психології (Г. Олпорт, А. Маслоу, К. Роджерс).

Практикум із загальної психології

28. Методи психологічних досліджень. Методи збору та обробки результатів дослідження.
29. Спостереження як метод психологічних досліджень у загальній психології.
30. Експеримент як основний метод психологічних досліджень.
31. Метод тестування та анкетування в різних галузях психологічних знань.
32. Інтерв'ю як метод психодіагностичного дослідження.
33. Метод контент-аналізу в психологічних дослідженнях.

Психодіагностика

34. Визначення психодіагностики як області психологічних знань. Предмет психодіагностики. Нормативні вимоги до розробників і користувачів психодіагностичного інструментарію.
35. «Об'єктивний» підхід у психодіагностиці (психофізіологічні методики, апаратурні поведінкові методики, об'єктивні тести, тести-опитувальники, методики суб'єктивного шкалювання і самооцінки).
36. «Суб'єктивний» підхід у психодіагностиці (спостереження, контент-аналіз, бесіда, інтерв'ю, рольова гра).
37. «Проективний» підхід у психодіагностиці (методики структурування, методики конструювання, методики інтерпретації, методики доповнення, методики катарсису, методики вивчення експресії, методики вивчення продуктів творчості).

38. Тестовий метод (тести інтелекту, тести особистості, тести учбових і професійних досягнень, тести здібностей). Переваги методу тестів та недоліки тестування.

39. Психометричні основи психодіагностики: надійність, валідність. Стандартизація, репрезентативність.

Вступ в клінічну психологію

40. Предмет, методологія і завдання клінічної психології. Специфіка методів досліджень у клінічній психології.

41. Клінічні прояви психічної норми та патології.

42. Психологія хворої людини.

43. Основні форми порушень психічних процесів.

44. Нейропсихологія та проблема вищих психічних функцій. Основи нейропсихології: агнозії, амнезії, афазії та апраксії.

45. Основи патопсихології: розлади пізнавальних процесів. Основи патопсихології: розлади емоційно-вольової сфери. Основи патопсихології: розлади мислення та свідомості.

46. Клінічні аспекти розладів психіки і поведінки.

47. Психосоматичні та соматопсихічні розлади.

48. Психічні захворювання та їх патопсихологічні реєстр-синдроми.

Психологія розвитку та вікова психологія

49. Рушійні сили розвитку. Розвиток та саморозвиток. Фактори розвитку: спадковість, середовище, активність.

50. Поняття про вік. Основні підходи та критерії вікової періодизації (К. Бюлер, З. Фройд, Е. Еріксон, Ж. Піаже, Л.С. Виготський, Д.Б. Ельконін та ін.).

51. Закономірності та динаміка психічного розвитку особистості в онтогенезі. Поняття про соціальну ситуацію розвитку, провідний вид діяльності, основні психічні новоутворення.

52. Поняття вікової кризи. Різні теоретичні підходи до пояснення сутності кризи та можливостей її вирішення (Е. Еріксон, Ж. Піаже, Л.С. Виготський, Д.Б. Ельконін). Сутність вікової кризи розвитку на різних етапах онтогенезу.

53. Образ «Я» і його значення у саморегуляції особистості. Головні новоутворення у сфері особистості підлітка, характеристика «зрушень» у розвитку самосвідомості підлітка (почуття дорослості та Я-концепція).

53. Поняття про період дорослості. Періодизація дорослості. Когнітивний та психосоціальний розвиток у період дорослості. Проблема самореалізації та сенсу життя.

Психологія особистості (теорія особистості в клінічній практиці)

55. Теорія особистості в психоаналізі. Психодинамічні концепції психосоматичних розладів.

56. Соціокультурна психологія К. Хорні.

57. Особистість у теоріях об'єктних стосунків.

58. Проблема особистості в біхевіоризмі.

59. Г. Айзенк: теорія типів особистості.

60. Когнітивні концепції розвитку психічних розладів.

61. Закони психічного розвитку дитини в теорії Л.С.Виготського.

62. Екзистенціально-гуманістичні погляди на психічні розлади.

63. Конституційно-антропометричні концепції особистості.
64. Еволюційно-етологічна теорія психології розвитку Дж.Боулбі.

Психологія неврозів та неврозоподібних станів

65. Поняття «симптом», «синдром», «нозологічна форма». Поясніть відмінності між невротичним та неврозоподібним розвитком.
66. Основні підходи до дослідження психогенних порушень психічної діяльності особистості.
67. Загальна характеристика рубрикації F40 - F49 «Невротичні, пов'язані зі стресом, соматоформні розлади»: основні принципи психологічної діагностики в клініці неврозів.
68. Особливості виникнення та розвитку фобічних тривожних розладів.
69. Основні відмінності між генералізованим тривожним розладом і панічним розладом: соматичні симптоми, діагностичні критерії, теорії розвитку.
70. Спільне та відмінне між змішаним тривожним та депресивним розладом: загальна характеристика, діагностичні критерії, психологічні теорії розвитку.
71. Особливості протікання obsесивно-компульсивного розладу (F60.5): загальна характеристика obsесивно-компульсивних розладів.
72. Закономірності та особливості розвитку посттравматичного стресового розладу: класифікація стресових ситуацій, загальна характеристика, діагностичні критерії, психологічні теорії розвитку.
73. Особливості протікання типів дисоціативних (конверсійних) розладів: Дисоціативна амнезія. Дисоціативна fuga. Дисоціативний ступор. Поняття «конверсія» та «дисоціація».
74. Клінічний аналіз соматоформних розладів: діагностичні критерії, особливості динаміки, спільне та відмінне між недиференційованим соматизованим розладом та соматизованим розладом.
75. Іпохондричний розлад: діагностичні критерії, психогенні фактори виникнення та перебігу.
76. Закономірності та особливості розвитку й функціонування клінічних проявів при синдромі деперсоналізації/дереалізації: загальна діагностичні критерії, психологічні теорії патогенезу.

Основи психотерапії

77. Поняття про психотерапію: види психотерапії. Особливості психотерапевтичної освіти. Покази застосування психотерапії.
78. Етичні принципи психотерапії: відповідальність, конфіденційність, прийняття клієнта.
79. Теоретичні положення психодинамічного напрямку психотерапії. Схема первинного інтерв'ю.
80. Техніки індивідуальної психотерапії: техніка ранніх спогадів, історія життя, аналіз сновидінь, негативна практика.
81. Когнітивна терапія і уявлення про вирішальну роль мислення, пізнавальних (когнітивних) процесів у походженні емоційних порушень. Когнітивні спотворення.

82. Психотерапія центрована на клієнті за К. Роджерсом. Емпатичне розуміння клієнта, безумовне позитивне ставлення, конгруентність психотерапевта.

83. Особливості використання методів когнітивно-поведінкової психотерапії з корекційною метою: основні положення напряму, концептуальна схема А.Еліса «А-В-С-Д-теорія», її складові.

84. Особливості використання методів гештальт-терапії з корекційною метою: методи та техніки гештальттерапії.

Методи психологічної діагностики і корекції при психосоматичних і соматичних розладах

85. Психодіагностика психосоматичних та соматопсихічних розладів: причини низької діагностики, симптоми психосоматичного болю, розпізнання (диференціація) психосоматичних аспектів.

86. Методи діагностики психосоматичних захворювань, принципи вибору комплексу тестових методик для дослідження психосоматичних пацієнтів, алгоритм діагностики при психосоматичних розладах.

87. Діагностика соматопсихічних та психосоматичних розладів: сутність, причина, типові хвороби, ключові діагностичні критерії, відмінності.

88. Психокорекція при психосоматичних та соматопсихічних розладах: принципи та напрямки психокорекції.

89. Особливості психокорекції психосоматичних порушень при психосоматичних розладах: етапи, рівні, основні категорії клієнтів.

90. Особливості психокорекції соматопсихічних порушень: етапи, рівні, основні категорії клієнтів.

Практичні задачі

1. Генералізований тривожний розлад. Методи надання допомоги/ самопомоги.
2. Панічний напад. Методи надання допомоги/ самопомоги.
3. Гостра реакція на стрес. Методи надання допомоги/ самопомоги.
4. Посттравматичні стресові розлади (ПТСР). Клінічні діагностичні критерії. Методи надання допомоги/ самопомоги.
5. Основні симптоми ПТСР та етапи процесу психологічної реабілітації ветерана з ПТСР, враховуючи виклики, які можуть виникнути на кожному з етапів.
6. Які теми та вправи ви б включили до програми роботи терапевтичної групи для ветеранів з ПТСР? Як би ви забезпечили безпечний простір для учасників?
7. Які техніки когнітивно-поведінкової терапії ви б використали при розробці плану індивідуальної психологічної допомоги ветерану з ампутацією кінцівки та ПТСР?
8. Який метод тілесно-орієнтованої терапії чи EMDR ви б обрали для пацієнта з тяжкою соматизацією? Порівняйте їх ефективність.
9. Якою буде ваша стратегія допомоги пацієнту з ПТСР та залежністю від алкоголю? Яких фахівців мультидисциплінарної команди ви б залучили до роботи з таким пацієнтом?
10. Опишіть план психологічної допомоги для пацієнта з діагнозом "шизофренія" і ПТСР, зауважте, які аспекти його стану потребують особливої уваги?

11. Проективні методики в клінічній практиці. Наведіть приклади відносно різних вікових груп та нозологій.
12. Перша психологічна допомога в екстремальних ситуаціях. Які ваші дії як психолога?
13. Який валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (назвіть тест, опитувальник, проективні методики, тощо) ви би обрали для психологічного дослідження особливостей перебігу ПТСР у підлітковому віці?
14. Якими будуть ваші інтервенції щодо особистісних рис хворих на неврастенію (діагностичні критерії соматичних симптомів) ?
15. Дитина дошкільного чи молодшого шкільного віку виявляє: агресивність, імпульсивність, демонстративність. Які корекційні вправи, техніки в роботі з нею ви проведете?
16. Підліток має ознаки нервово-психічних порушень розвитку. Які ваші дії? Які методи роботи з невротичними підлітками будуть ефективними?
17. На консультацію прийшов клієнт із запитом, пов'язаним з його сексуальним розвитком. Які фактори, що впливають на формування статевої ідентичності, ви будете досліджувати?
18. Сформулюйте превентивні заходи, які були б спрямовані на зниження емоційного напруження, зумовленого симптомами психічного захворювання.
19. Клієнт страждає на епілепсію. Періодично у нього раптово змінюється настрій, з'являється злобність, дратівливість, незадоволення оточенням. В цьому стані на всі зауваження він реагує агресивно. Яким буде план психодіагностичного обстеження (методики) та подальший психологічний супровід клієнта з визначеним діагнозом? Обґрунтуйте відповідь.
20. Назвіть методи клініко-психологічного дослідження особи, що стала свідком обстрілу, з метою виявлення її рівня нервово-психічної стійкості. Вибір обґрунтуйте та напишіть висновок клініко-психологічного обстеження за схемою: назва методики, мета дослідження, результат дослідження, результат клініко-психологічного інтерв'ю.
21. Назвіть методи клініко-психологічного дослідження особи після інсульту з метою виявлення рівня концентрації уваги, короткочасної пам'яті, опосередкованого запам'ятовування. Вибір обґрунтуйте та напишіть висновок клініко-психологічного обстеження за схемою: назва методики, мета дослідження, результат дослідження, результат клініко-психологічного інтерв'ю.
22. Назвіть методи клініко-психологічного дослідження афективної сфери особистості. Вибір обґрунтуйте та напишіть висновок клініко-психологічного обстеження за схемою: назва методики, мета дослідження, результат дослідження, результат клініко-психологічного інтерв'ю.
23. У дитини помічені порушення сну, незвичний і постійний смуток або дратівливість, втрата інтересу до занять, які раніше їй подобались. Симптоми тривають вже два тижні. Який метод інтервенції (психологічне втручання) ви оберете? Складіть план консультативного процесу.
24. Дитина млява, в неї знижена самооцінка, з'являються думки про спроби самогубства, є випадки самоушкодження. Який метод інтервенції (психологічне втручання) ви оберете? Складіть план консультативного процесу.
25. Дитина стала пасивною і мовчазною, з'явилися проблеми зі сном, дитина боїться гучних звуків, зображень, що нагадують про переїзд з рідної домівки. Які техніки

- стабілізації емоційного стану можна використати? Який метод інтервенції (психологічне втручання) ви оберете? Складіть план консультативного процесу.
26. Дитина демонструє тривожну поведінку: вона постійно насторожена та гіперчутлива до будь-яких подразників, знову і знову відтворює в іграх одну подію. Який метод інтервенції (психологічне втручання) ви оберете? Складіть план консультативного процесу.
27. У підлітка незвична, часом агресивна поведінка, відсторонюється від близьких, змінилися стосунки з друзями. Який метод інтервенції (психологічне втручання) ви оберете? Складіть план консультативного процесу.
28. Дівчина скаржиться на самопочуття: прискорене серцебиття, ускладнене дихання, дискомфорт у шлунку, запаморочення. Який метод інтервенції (психологічне втручання) ви оберете? Складіть план консультативного процесу. Які техніки стабілізації емоційного стану можна використати?
29. Клієнт похилого віку почав забувати важливі події, плутається у датах, йому складно орієнтуватися у просторі, став дратівливішим. Які скринінгові тести допоможуть оцінити його когнітивний стан? Як відрізнити нормальні вікові зміни пам'яті від деменції? Який метод інтервенції (психологічне втручання) ви оберете?
30. Клієнт скаржиться на біль у грудях, хоча кардіологічне обстеження не виявило патологій. Як визначити, чи є біль психогенним? Які методи роботи з психосоматичними симптомами? Який метод інтервенції (психологічне втручання) ви оберете?
31. Клієнт повідомляє, що відчуває сильний дискомфорт через свою біологічну стать. Як працювати з такими випадками з етичної точки зору? Яка роль клінічного психолога в цьому випадку? Який метод інтервенції ви оберете? Сформулюйте ціль та завдання психологічного втручання.
32. Клієнт боїться публічних виступів, червоніє, трясеться. Як відрізнити соціофобію від інтроверсії? Які вправи допоможуть подолати страх?
33. Клієнтка приходить зі скаргами на чоловіка, який п'є, але відмовляється лікуватися. Як працювати з співзалежністю? Які стратегії мотивації можна застосувати?
34. Клієнт після звільнення з роботи скаржиться на пригнічений настрій, втому, безсоння, зниження апетиту. Він каже, що завжди був енергійним, але зараз відчуває себе «марним». Як відрізнити клінічну депресію від адаптаційного розладу? Які методи оцінки використовувати?
35. Клієнтка з анорексією заперечує проблеми, але її вага критично низька. Який метод інтервенції ви оберете? Сформулюйте ціль та завдання психологічного втручання.
36. Складіть рекомендації для батьків дитини з РАС для покращення її соціальної адаптації.
37. Жінка втратила чоловіка рік тому, але досі не може повернутися до нормального життя. Які стадії переживання горя варто враховувати у роботі з нею?
38. Пожежник після важкої рятувальної операції почав відчувати тривогу та емоційне виснаження. Яка роль клінічного психолога в цьому випадку? Який метод інтервенції ви оберете? Сформулюйте ціль та завдання психологічного втручання.
39. Молода мама відчуває сильну втому, апатію і відстороненість від дитини. Як відрізнити післяпологову депресію від нормальної адаптації до материнства? Яка роль клінічного психолога в цьому випадку? Який метод інтервенції ви оберете? Сформулюйте ціль та завдання психологічного втручання.

40. До клінічного психолога звернувся родич пацієнта, який страждає на патологічне накопичення: квартира завалена непотрібними речами, але людина категорично відмовляється щось викидати. Яку можна провести діагностику в цьому випадку? Який метод інтервенції ви оберете? Сформулюйте ціль та завдання психологічного втручання.
41. Складіть план психологічної підтримки клієнта, який дізнався про діагноз раку і відчуває страх, безнадію та апатію.